

СНН

СЕРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СЕРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

Пешта, 1838–1849.

Будимпешта, 21. јун 2007.

Нова серија, г. XVII, бр. 25

Српска школа у Будимпешти

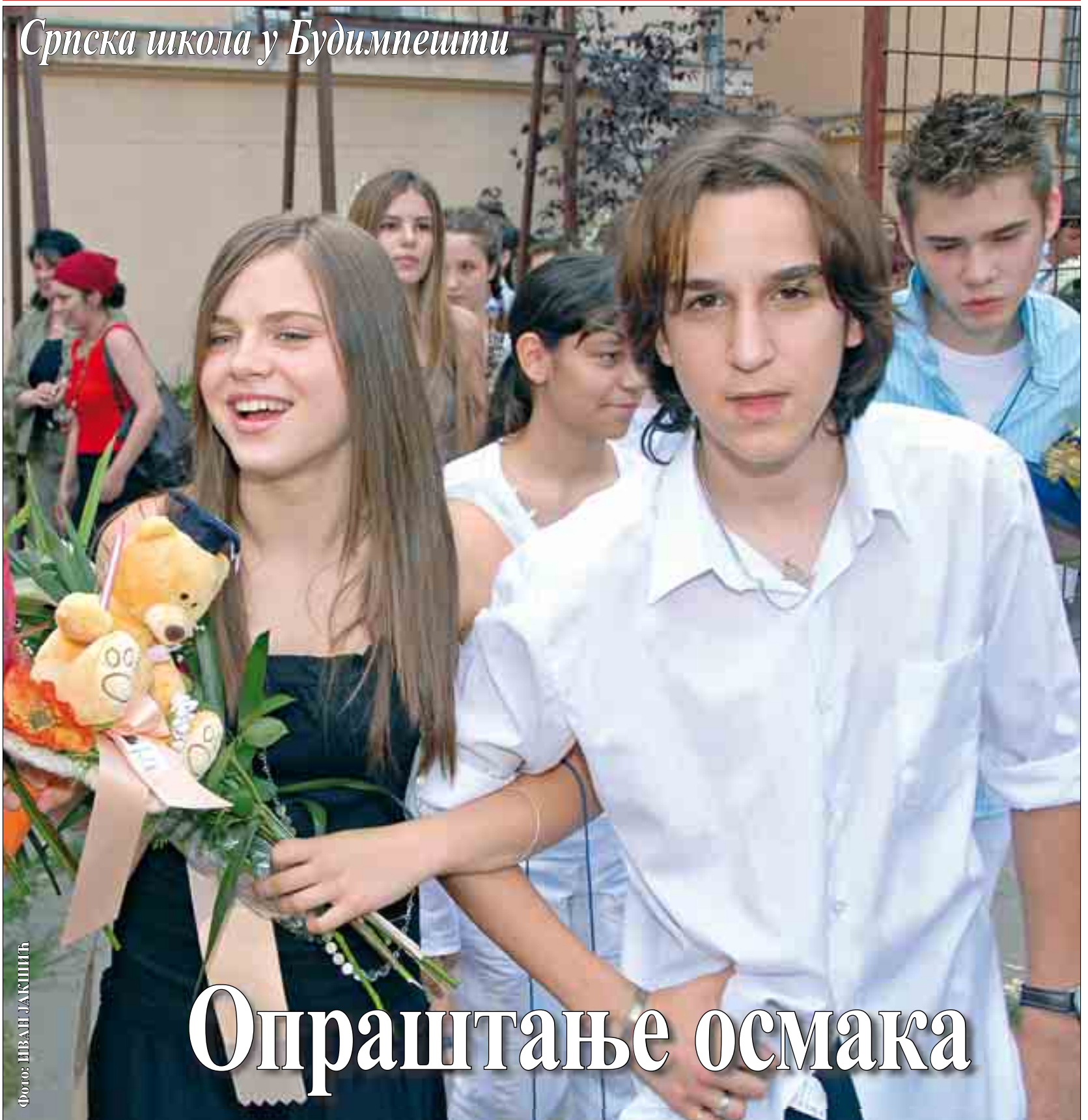

Фото: ИВАН ЈАКШИЋ

Опраштање осмака

За издавача: Андрија Роцков

Главни уредник: Милан Степанов

Home page: www.comp-press.hu/cnn2000

Мр Милица Чубрило, министарка
за дијаспору Републике Србије

„Нови приступ Србима у дијаспори”

Формирањем нове Владе у Републици Србији, на челу бројних ресорних министарстава дошло је до персоналних измена. Тако је и у Министарству за дијаспору на место министра именована нова особа: уместо проф. др Војислава Вукчевића, поменуто министарство предводи мр Милица Чубрило. Среди смо је у Врбасу, на Европској смотри српског фолклора, када нам је између осталог изјавила:

– За сада планирамо да преко лета будемо у земљи и да Министарство за дијаспору буде на располагању онима који ће доћи у посету Србији. И овим путем обраћамо се свима у дијаспори да се нашем министарству обраћају путем интернета, телефона, писама! Желимо да знамо ко шта очекује, шта ми можемо да учинимо пре него што кренемо у нека велика обећања и путовања без пројеката. Могу начелно рећи да нам је циљ да радимо у три смера: један смер је да будемо на услузи онима који су у расејању, дакле, онима који су грађани Републике Србије а и онима који су привржени Србији. У практичном смислу речи желимо да им помогнемо у административном решавању проблема од војног рока па до нострификације дипломе, како отворити фирму,

учествовати у Инвестиционом фонду итд., затим други смер је како осмислити економске пројекте за које би дијаспора показала интерес да учествује у њима а ту скрећем пажњу да не мислимо поново само на патриотску обавезу, жицу дијаспоре, то није довољно. Дакле, важни су нам пројекти који ће окупити разне сфере а желимо да радимо са људима који су се у својим одређеним земљама, другој домовини већ интегрисали јер они треба да представљају мост између земаља у којима живе и Србије.

Већи део Срба у Мађарској и Румунији представља једну другу врсту дијаспоре, која вековима живи у поменутих земљама. На какву подршку они могу да рачунају од Србије?

– Колико ја знам они су јако добро организовани. Раде веома марљиво и прави су чувари нашег идентитета. Договоримо се са њима како можемо још тесније и чвршће везе да успоставимо, како бисмо могли да се договоримо на који начин они могу још више да учествују у животној своје матичне земље, а ми ћемо, свакако, још већу пажњу посветити како Србима у Мађарској, тако и Србима у Румунији.

Забележио: Предраг Мандић

Међународни семинар о регионализму

Предавачи на семинару у Сегедину

У организацији Центра за политичку безбедност, у Сегедину је од 11. до 15. јуна одржан петодневни међународни семинар о самоуправности, регионалној политици Европске уније и институционалним реформама.

На поменутом скупу, којем је присуствовала и дванаесточлана делегација из Србије предвођена Милицом Вујовић, приправником Министарства за спољне послове Републике Србије, одржана су бројна предавања о транзицији, изазовима

Европске уније, улози еврорегија, реформама које се тичу разних институција, заступништву интереса, везама локалних самоуправа и невладиних, цивилних организација.

Учесници међународног скупа стекли су увид у мађарске прилике и добили бројна искуства која ће моћи уградити у свој свакодневни самоуправни и цивилни рад у Србији која, како су то нагласили гости из матичне нам земље, тежи ка Европској унији.

Предраг Мандић

Први званични сусрет Каталин Сили и Оливера Дулића

На позив госпође Каталин Сили, председнице Мађарског парламента, 12. јуна у Сегедину је боравио господин Оливер Дулић, новоизабрани председник Скупштине Републике Србије.

Приликом сусрета двају председника Мађарског и Српског парламента, који је уприличен у Градоначелничком уреду града Сегедина, а њему је присуствовао и Љубомир Алексов, председник Самоуправе Срба у Мађарској, постигнут је договор о наставку Табора толеранције који је покренут пре три године... Како је на конференцији за штампу најавила госпођа Каталин Сили, председница Мађарског парламента, овогодишњи Камп толеранције биће приређен 26. јула у Бачкој Тополи. Она је наговестила и формирање заједничког Мешовитог одбора за културу а нагласила је и важност економске сарадње двеју земаља пре свега у пограничном региону за коју је Влада Мађарске издвојила 70 милиона евра!

Госпођа Сили је упутила позив господину Дулићу за 28. септембар када ће се по трећи пут одржати конференција којој ће присуствовати председници парламената западно-балканских земаља. Циљ форума је да се пренесу искуства стечена приликом демократизације и интегрисања а такође је истакнута

важност интензивирања сарадње између Србије и Мађарске у свим могућим доменима.

Оливер Дулић, председник Скупштине Србије истакао је своје задовољство што је прва његова међународна посета водила управо у

Мађарску која подржава европску интеграцију Србије. Он се осврнуо и на мађарску националну заједницу у Војводини према којој Србија гаји посебну пажњу и труди се да у потпуности уважава њихова мањинска права.

Оливер Дулић је наговестио да ће максимално подржавати пројекте које су покренули Каталин Сили и Предраг Марковић, бивши председник Парламента Републике Србије, којима захваљујући су односи између два народа унапређени.

Председник Скупштине Србије се осврнуо и на тешке одлуке које Србију чекају, но, изразио је своју наду да ће тежак период ускоро оставити за собом и да ће међународне и друштвене прилике Србије достићи стабилни ниво.

На наше питање на какву помоћ могу да рачунају Срби у Мађарској, Оливер Дулић, председник Скупштине Србије изјавио је следеће: То је свакако важно питање. Ја сам од стране госпође Каталин Сили информисан да се националне мањине интензивније укључују у законодавни рад и тај процес, који је веома важан, и ми ћемо пратити. Са друге стране, оно што ми, као држава, омогућујемо нашим националним заједницама, тражимо да омогући и Република Мађарска. Мислим да у том процесу можемо још више да одмакнемо, постоји много простора за сарадњу али наравно, и српска заједница у Мађарској мора да буде активнија у тражењу својих права и она ће увек имати подршку од Србије.”

П. М.

Отворена етно-кућа у Шумберку

Жупанију Барању од 10. јуна краси још једна својеврсна музејска установа, на име, поменутог дана у Шумберку је свечано отворена Кућа традиција која представља богато културно наслеђе села у којем је место добила и српска прошлост. А како и не би када је изложба постављена у обновљеној згради некадашње српске вероисповедне школе у суседству српске православне цркве, посвећене светом великомученику Георгију...

Оснивање Куће традиција потекла је од стране сеоског посланичког тела које је једногласно одлучило да се богато културно наслеђе Шумберчана спасе и презентује не само месном становништву него и свима гостима који кроче на тло барањског насеља надомак Мохача. Радови на оспособљавању школске зграде у музејске сврхе, како је то приликом упућивања поздравних речи многобројним мештанима и високим званицама истакао начелник села Тамаш Чобот, коштали су близу 20 милиона форинти од којих је 5 милиона обезбедио Регионални оперативни савет при Жупанији Барања, финансијску помоћ пружило је и Главно одељење за националне и етничке мањине при Уреду премијера а у сусрет су материјалним прилозима, поред мештана, изашла и побратимљена насеља Шумберка, пре свега, из Немачке и Аустрије.

Пред етно-кућом чула се и Светосавска химна

Посетиоци свечаности у Шумберку

Шумберчанка, иначе, матурант бундешгимназије Српске гимназије.

Затим су уследиле и остале тачке културног програма: свака народност представила је делић свог културног, музиколошког богатства. И

били бројчанији а данас броје само три душе у селу, у Шумберку се отвара завидна поставка којом би се могли дичити и многи други. Председник жупаније изразио је своје дивљење и задовољство што мештани, без разлике, чувају и негују културне вредности, историјске споменике попут месног српског православног храма јер, како рече, најалост често пута није то случај. А сами Шумберчани имају разлога да се диче: пре свега зато, јер су сложено реализовали један леп, племенит план приликом чијега остваривања снаге су спојили и млади и стари, Немци, Мађари и Срби... Трочлана сићушна српска заједница: Љубица и Злата Перкатлић и Мирјана Путник.

Што се тиче музеја, сви су били задовољни како спљашњим изгледом комплекса тако и садржајем поставке: публика је са дивљењем погледала савки кутак изложбе, тачније, сикулску, немачку, српску и собу Мађара који су се доселили са Фелвидека.

Слично осталим, и Српска соба је стручно, веома лепо уређена. У њој се налазе кревет, лутка одевена у ношњу, иконе, одежде и многе друге црквено-културне вредности. За стручни изглед како Српске собе, тако и целог музејског комплекса побринуо се Јакша Ферков, директор Музеја „Дороћа Канижаи“ из Мохача: „Настојали смо да свакој народносној соби дамо својеврсни печат, како бисмо истакли карактеристичност одређене, дате мањине. За Српску собу највише се везује верски живот Срба и драго ми је што смо доста материјала добили не само од Љубице, него и из Мохача!“

Као несребични дародавац истакла се госпођа Емица Козић из Мохача која је доста тога поклонила Шумберчанима: „Мило ми је што сам бар малчице могла допринети овој лепој изложби. Зна да ће се овде све сачувати... Веома ми се допада како су све обновили па тако изложили. Међу њима и наше вредности које ће остати у памтивеку, у власништву овдашњег живља, народа.“

Задовољна и срећна због отварања музеја, Српске собе била је и Љубица Перкатлић, старатељ месне српске православне цркве која је такође учествовала у реализацији поставке и којој се указала прилика да у древној светињи поздрави др Јаноша Харгитаија, председника Скупштине Жупаније Барање: „Мени је веома драго што је управо у згради наше вероисповедне школе отворен музеј који садржи и српску прошлост. Њено очување наставиће се и у будуће.“

А српску прошлост, како нам рече чувар српских корена у Шумберку, данас чине Српска соба, српски православни храм посвећен светом великомученику Георгију и српско православно гробље.

Предраг Мандић

Српску цркву у Шумберку посетио је и др Јанош Харгитаи, председник Скупштине Жупаније Барање

Заједнички напори уродили су плодом и музеј је заблестео у пуном свом сјају, садржају... Баш зато, начелник села свима који су учествовали у остваривању пројекта у неколико наврата се захваљивао, више пута указао је на сложеност и великодушност грађана који су схватили значај корена, наслеђа, културне шароликости садашњости и будућности...

Свечано отварање поставке, након интонирања химне, отвориле су рецитације на мађарском, немачком и српском језику. Одевена у српску ношњу, песму под насловом „Небо у завичају“ Десанке Максимовић одрецитовала је Мирјана Путник,

српска мањина је била заступљена: четворочлана одабрана екипа појача, састављена пре свега од српских православних верника из Мохача, предвођена Љубицом Перкатлић, старатељем месне српске православне цркве отпојала је Химну Светом Сави.

Пригодни програмски део свечаности заменили су поздравни говори који су једногласно указали на важност међусобног поштовања и очувања духовног богатства села а музеј је на употребу Шумберчанима предао др Јанош Харгитаи, председник Скупштине Жупаније Барање који је подсетио да захваљујући Србима, који су некада

Детаљ из српске собе

□□□

о□ее□ е□а 87. □□

ај□ ја□о□ о□□ ојаа□ а

л

ј

□□

о

а□

и после 87 година, дух из тријанонске боце није престао да кружи Карпатским басеном. У Мађарској се у видљивом облику појави барем једном годишње, а чини се да они који би да се са њим поигравају пред очима шире јавности, никада нису били организовани и агресивнији.

Мит о такозваној великој Мађарској, и овог јуна извео је на улице Будимпеште најватреније заговорнике ревизије Тријанонског споразума, потписаног 1920. године. Као што је познато, земље победнице у Првом светском рату и представници Мађарске, парафирали су тада у француском граду Тријанону уговор по коме је она остала без две трећине своје дотадашње територије и знатног дела становништва. Површина државе је са 283.000 квадратних километара смањена на 93.000, док је број становника са 18 сведен на 7,6 милиона. Изван граница матичне земље остало је да живи неколико милиона припадника мађарске нације.

Иако је велика већина грађана Мађарске свесна да Тријанон спада у исписане и затворене странице историје и да се идеје о прекрајању данашњих државних граница могу третирати само као нечији пусти снови, радикалнији слојеви друштва не пропуштају ниједну прилику да подсети на „велику неправду” и истакну захтеве за поништење одлуке којом је мађарска држава сведена у њене данашње оквире. Ти захтеви чули су се и почетком овог месеца, када је неколико десничарских организација, предвођених Оџа - □ □□ е□о□ 64 □ а□ је, организовало масовне демонстрације, с намером да домаћу и светску јавност подсети на своје ставове о Тријанону. Неколико хиљада њихових присталица протествовало је испред амбасада Србије, Румуније и Словачке, којима је после Првог светског рата припао највећи део дотадашње мађарске територије, али и испред дипломатског представништва Француске. С разлогом, јер се та земља у радикалним круговима сматра творцем идеје о „распарчавању Мађарске”.

Демонстранти су узвикивали погрдне пароле на рачун суседних земаља, док су се на транспарентима могли видети натписи: „Доле Тријанон”, „Истина за Мађарску”, „Доле Ђурчањева издајничка влада”... Осим мађарским државним заставама, окупљени су махали и онима из времена династије Арпадовића.

Понављање ранијих сцена, када су на неким амбасадама страдали излози и прозори, полиција је 3. и 4. јуна ове године предупредила постављањем заштитне оgrade. Пошто због строгих мера обезбеђења

е□о□ а□ је □ о□ ај□ ја□о□ о□□ ојаа□ а□ е□а□ а□а□е □ је □□ е□

представници Оџа □ о□ □□ е□ □а 64 □ а□ је нису добили прилику да своју петицију уруче дипломатама споменутих земаља, одлучили су да најважније захтеве прочитају пред дипломатским представништвом Француске.

Исти захтеви чули су се и пар сати пре тога, на Тргу 1956, главном састајалишту присталица ове екстремистичке мађарске организације, којима су се придружили и чланови □а□ај□ о□ □е□ ај□ о□ □□ е□а. Ласло Торочкаи, председник Оџа □ о□ □□ е□а 64 □ а□ је, коме је због националистичких

иступа и јавног пропагирања идеје стварања велике Мађарске, у више наврата забрањиван улазак на територију Србије, ни овога пута није пропустио прилику да позове своје сународнике на рушење владе премијера Ференца Ђурчања, која је по њему „антинародна и издајничка”. Он је захтевао да владе суседних земаља „престану са прогоном мађарског становништва и обезбеде тражену аутономију”, не прецизирајући шта под тим прогоном подразумева. Такође је нагласио да је његова организација од прикупљених донација почела да оснива центре за правну помоћ младим Мађарима у околним земљама.

Сличне ставове изнео је и лидер □а□ај□ о□ □е□ ај□ о□ □□ е□а, Чанад Сегеди, рекавши да је „пре 87 година, диктатом тадашњих великих сила, прекинут пут развоја мађарске државе, који мора бити настављен поништавањем одлука из Тријанона и враћањем Мађарској њених историјских територија”. Маса од неколико људи је, након демонстрација пред амбасадама суседних земаља и Француске, наставила протестну шетњу градом. Та два десничарска покрета су овог пролећа сличне скупове мањег обима организовала и у више других места у Мађарској.

Мада се представници мађарских парламентарних странака нису огласили на овим скуповима, челници опозиције су, као што је познато, у јавности повели жестоку кампању да 4. јун буде званично проглашен даном сећања на Тријанон. Идеја Фидеса и демохришћана, међутим, није наишла на подршку већине посланика. Најгласнији је био председник Одбора за спољну политику и Мађаре ван Мађар-

ске, Жолт Немет, високи функционер Фидеса. Приликом обележавања годишњице Тријанонског споразума, он је у месту Таполца рекао да Мађарска тим уговором „није само кажњена, него и уништена”.

– Тријанонски споразум је био неправедан, а то знају и они који су га потписали и они који су из њега извукли корист: Румуни, Словаци, Срби и остали. Зато и не чуди што неки од наших суседа сваких неколико година захтевају да се Мађарска званично изјасни да ће поштовати постојеће државне границе. Мађарском народу треба отворити очи и рећи му да је Тријанон био диктат великих сила који је смањио нашу нацију и донео друге тешке последице. У овој ситуацији треба да уверимо европску и светску јавност да тај споразум никоме није донео добро. Сада је време да избројимо последице велике штете које се протежу до данашњих дана – рекао је Немет.

У свом говору Жолт Немет је изнео тешке речи на рачун суседних држава:

– У земљама у којима су наставили да живе после одузимања територија, Мађари су данас грађани другог реда. Међутим, после неуспелог референдума из 2005. године, којим су одбијени њихови захтеви да им матична земља да могућност добијања двојног држављанства, они се у самој Мађарској не сматрају ни грађанима другог реда, него сувишним елементима. Мађарска нема другог избора, него да у светским и европским форумима снажно помаже тежње Мађара у околним земљама за аутономијом – нагласио је овај мађарски функционер.

□ а□а□Ја□о□ е□

У јавности мање је познато да су у Мохачу поред новина *Нови свет* (главни уредник др Светозар Ластих) 21. јула 1946. године штампане и новине *Magyar-Délszláv Kézfogás* у штампарији „Előre-nyomda”. Главни уредник је био др. László Márton (др Мартин Ласловић). Написи су објављени махом на мађарском језику, те свега два прилога на српском језику. Овај лист као такав истовремено је и одраз свога времена.

У послератној и демократској Мађарској на власти је била коалициона влада која је настојала изградити пријатељску сарадњу са Титовљевом Југославијом, те у самом граду Мохачу активизирати мађарски и такозвани „јужнословенски” живаљ, нарочито на културном плану.

У самом поздраву новина, паралелно, на два језика стоји:

Једне заборављене новине

„Magyar-Délszláv Kézfogás”

„Претседник Мађарске Републике захвалио се на поздраву Мађарско-југословенског друштва, следећим речима;

„Господин Претседник Републике изражава захвалност на поздраву и жели успех у будућем раду на корист оба народа”.

Речи господина Претседника Републике дају нам правац и подстрек за што бољи успех у културном раду. Пријатељство између ова два народа ништа не може боље појачати него узајамно упознавање културе оба народа и измена културних дела. Досадање политичко вођство ово је потпуно испустило из пажње, иако је ово било толико природно и

очигледно, да не захтева опширнијег тумачења.

Наш град, као крајња тврђава Dunántula, има сада ту велику задаћу, да прихвати и дигне у висину заставу заједничке културте, на којој је написано душевно, матијално благостање, процват и будућност. Нека да свемогући да наше циљеве прати успех и благослов! Тако нека буде!”

У листу своје мисли је објавио и Béla Cserta, градоначелник Мохача под насловом „Miért kell kezét fogjunk?” („Зашто требамо пружити руку један другоме?”) те износи да се сматра великим грехом бившег режима то да није успео, тачније није хтео са југословенима изградити добросуседске односе. Према његовом схватању Мађарска „са својим суседима треба одржавати добросуседске везе чији су предуслови савим природни. А темељени су на томе да се два народа добро упознају, па када се упознају, искрено ће се поштовати и постат ће пријатељи.”

У овом, можда, и свега једином броју дознајемо да је у Мохачу 30. јуна 1946. године утемељено Мађарско-јужнословенско друштво (Magyar-Délszláv Egyesület) чији је циљ развијање културних веза између двају братска народа. Председником је изабран др. Martin László, János Dobruzsánszky, подпредседници: др. József Lukács, Радован Степанов, секретари: József Takács, Матија Сајчан, бележници: József Gécz, János Seres, тужилац (правни заступник) др. Lajos Szivér, чланови надзорног одбора: István Laki, Gyula Somogyi, Károly Nemeskéri, Иван Павковић, Péter Bajai, Антун Береги, Антун Павковић, András Sárdi, Imre Mautner и Филип Ђурок.

Новине доносе и вест да 21. јула, у недељу поподне, у шест часова, у Дому мајстора (Iparoskör) предавање ће одржати Антун Роб из Будимпеште на коју се приредбу позивају „сви Словени”.

Напис „Наш поздрав” бележи инг. И.Г. те доноси:

„Недавно основано Мађарско-југословенско друштво устаљено је са циљем да на културном пољу продуби сарадњу између две суседне државе: Федеративне Народне Југославије и Мађарске.

Подружница Мађарско-југословенског друштва, која је основана у Мохачу пре неколико недеља са истим задатком има дакле, тај циљ, да заставу културе ова два народа пренесе овим пограничним крајевима и да лучом просвете разбије све оне гласине, које су до сада кружиле овуда.

Треба да убеди њихову браћу да ми, Словени, не тражимо ништа више, него што Мађари, као мањина, уживају у Југославији: тражимо наша национална права – школе, учитеље, штампу, народне заступнике у Парламенту (данас их немамо! – *опаска аутора*), позориште итд, – која нам, по свим писаним законима демократије и припадају у погледу

нашег националног културног живота.

Тражимо, прво, од наших чланова новооснованог друштва да дођу што чешће у просторије АФС-а (Антифашистички фронт Словена – *опаска аутора*), да се упознају са његовим радом. Да се, као пријатељи Југославије увере и сами, а потом и друге да разумеју да ми нисмо никаква држава у држави. Да ми ништа заједничког немамо, нити ишта сличног са Волксбундом.

Треба да убеди и оне, који шире најразноврсније лажне измишљотине против АФС-а, да ми, Словени, треба да имамо пуну равноправност са Мађарима, да уживамо сва она права, која имају Мађари. Треба да им докажу да се ми боримо за нашу културу, за нашу равноправност.

(...)

И ви, пријатељи новог поретка и народне власти у ФНР Југославији, треба да се заједно са АФС-ом борите данас, да једном за свагда нестане терора над југословенским живљем у овим крајевима. Треба да заједно продужимо борбу за нашу једнакост, чиме уједно показујете вашој браћи с оне стране границе, која уживају већ право и заштити свог културног развитака и слободне употребе свога матерњег језика, да сте заиста пријатељи наши, и њихови, и поборци демократских начела.

(...)

АФС, као једина организација свих Словена који живе у Мађарској, своју најјачу делатност спроводи баш на културно просветном пољу.

Тиме се ове две организације, које имају за свој рад културну платформу, сналазе, и сам програм њихове заједничке просветне делатности требао би да се допуњује и помаже.

АФС с правом очекује да ће у Мађарско-југословенском друштву наћи истинског сабеседника, достојног поборника за једнака права Словена са Мађарима.

Није довољно само на папиру широкогрудно давање националне равноправности, која је врло важна тековина. Међутим, она ће остати само празна фраза уколико не постоји довољно начина да се то важно право и искористи.

Ми тражимо могућност да у што краћем року, у што ширем обиму постигнемо са Мађарима и културну једнакост, што би било једино фактично решење националног питања у новој демократској Мађарској.

У том правцу, и тим духом, желимо плононосан рад новог удружења на корист народа Југославије и Мађарске. Желимо да Југославија увиди, желимо да се убеди да заиста има искрених пријатеља у новој демократској Мађарској, који ће своје искрено пријатељство према њој показати и доказати и делима а не само речима и лепим фразама.”

Ђуро Франковић

Међународни Европоп фестивал

Гран при за Бранку Башић

С едамнаестогодишња Чипљанка Бранка Башић освојила је прво место у категорији јуниора на IV. Међународном Европоп фестивалу, који је одржан 27. и 28. маја ове године у Димшићу (Döm-

söd). Наша Бранка је наклоност жирија освојила отпевавши песму Јелене Томашевић „Јутро”. Гран при награда јој је припала у конкуренцији од тридесет осам такмичара.

М. С.

ИЗ НАШЕ

ИСТОРИЈЕ (69)

Цар Душан

Освајањем Сера и других градова у тој области, под српску власт су доспеле територије југоисточне Македоније све до кланца источно од града Христопоља. Под влашћу српског краља нашло се и цело Халкидичко полуострво са Светом Гором. Душан је знао колико може да значи за његову власт подршка светогорских монаха па је већ новембра 1345. пожурио да свим светогорским монашким обитељима потврди поседе и привилегије. Светогорци су заузврат пристали да српског краља признају за господара и у свим богослужењима помињу његово име, али само после имена византијског цара.

Пошто је закључио споразум са Светогорским протатом, Душан се, уз подршку српске властеле и цркве, крајем 1345. године, вероватно на Божић, у Серу прогласио за цара. На чин крунисања је, међутим, требало причекати.

Према византијском схватању, постојало је само једно универзално царство које је обухватало све хришћанске земље и народе, и које је имало једног законитог цара. Тај цар је могао бити само византијски василевс, легитимни наследник Константина Великог, а чин крунисања је могао да изврши једино цариградски патријарх. Тај поредак је нарушен кад је римски папа 800. године Карла Великог крунисао за цара. Рим није имао намеру да створи друго царство, већ да нова царевина преузме улогу Византије у хијерархијском поретку хришћанских држава. Пошто се то није догодило, хришћански свет је од тада био подељен на два царства. Сто година касније, када је 913. примио титулу цара, ни бугарски владар Симеон није намеравао да ствара посебно царство, већ да стекне царску титулу у њеном универзалном значењу. Тако се мислио и Душан 1345. године.

Пошто је у датим околностима било јасно да Душан царску круну неће добити ни од цариградског патријарха ни од римског папе, одлучено је да се српски архиепископ прогласи за патријарха. Осим Српске православне цркве, ову одлуку су подржале и аутокефална Охридска архиепископија, која се налазила у Душановој држави, и Бугарска патријаршија, па је почетком 1346. српски архиепископ Јоаникије проглашен за патријарха. Тим чином су обезбеђени услови да се обави царско крунисање и миропомазање.

Пошто је државни сабор прихватио проглашење царства и патријаршије, Душан је по црквеним обредима и по византијском церемонијалу крунисан за цара у Скопљу на Ускрс, 16. априла 1346. године. Царску круну је примио из руку патријарха Јоаникија и бугарског патријарха Симеона.

Предраг Степановић

ПИСМА

ИЗВЕСТНОЈ

Људи с провидном кожом

Тек што нас је обрадовала, наша Марија стиже и да нас избрука. Не знам којим се јединицама мере количине радости и срамоте, али их је код мене било... о-хо-хо! Радости због евровицијске победе, а стида због људског пораза који је уследио нешто касније.

Догодило се то на конференцији за новинаре приређеној очу Маријиног солистичког, победничког концерта у Београду. Док је говорила о утисцима из Хелсинкија, Шерифовићева је мртва хладна изјавила да презире Финце: „Не волим бледе, плаве и људе с провидном кожом. У ствари не да их не волим, него их презирем!“, рекла је Марија и на ту своју мудрост додала још неколико сличних. Изненадило ју је што су јој ти људи које презире доделили максималан број поена. „Храни куче да те боље уједе“, рекли би моји Шумадинци. Како се то каже на финском, не знам, али сам сигуран да и они ових дана декламују нешто слично.

Неко се касније сетио да дошапне Марији како то што је рекла можда и није баш згодно, јер такве информације данас лете у свет док кажеш „кекс“. Сетила се после Марија и сама тога, али беше касно. Цела Финска збуњено стала пред огледало да види колико јој се кожа провиди и шта ту још може да се учини. Ни мени не би било свеједно када бих сазнао да ме неко кога обожавам, не воли што сам, на пример, провидан. Не само да ме не воли, него ме због тога и презире! Сада чујем како Финци из потпуног очајања прелазе у фазу цепања Маријиних слика. Нека и она мало види како је кад си провидан.

Марија се после правдала како су новинари све преувеличали: „На спорно питање одговорила сам са иронијом“, каже певачица и додаје да њен одговор није био зао, нити има икакве везе с расистичким вређањем народа Финске. А пошто се око стратегије одбране претходно није договорила са својим менаџером, овај је за све оптужио Мартија Ахтисарија, оног чикицу који Шиптарима даде Косово: „Била је изазвана Ахтисаријем. Револтирана је што такав човек, који је иначе Финац, хоће да претме срце њене земље“, рече човек и остаде жив, мада неки тврде да му је Маријина ципела испод стола направила прави дар-мар на потколеници.

А и тај Ахтисари. Душа продана, кожа провидна... Страшно.

Твој Драган

КУЛТУРА МАТИЦЕ

Награда „Исидора Секулић“ припала Зорану Живковићу

Награда „Исидора Секулић“ за 2006. годину додељена је прошле недеље у Скупштини града Београда писцу Зорану Живковићу за кратки роман „Мост“. Живковићу је признање уручила Вида Огњеновић, председница фонда „Исидора Секулић“ под чијим окриљем се додељује истомимена књижевна награда. У награђеном „Мосту“ радња се одвија у три приповедна тока. У истом граду током само једног дана прате се догодовштине човека који среће самог себе, старије госпође која је затекла тек преминулу комшиницу и девојчице која на улици препознаје свог сина који тек треба да се роди. Живковићу је ово тек друго домаће признање за литературу, иако спада у најпревођеније савремене српске писце.

Фестивал алтернативног театра у Новом Саду

Тринаести Интернационални фестивал алтернативног и новог театра, популарни Инфант, у организацији Културног центра Новог Сада, ове године, под слоганом „Калеидоскоп новог театра“, почиње 25. јуна. Новосадска публика, која Инфант воли баш као и Стеријино позорје, све до 2. јула, када се фестивал затвара, имаће прилику да види 16 представа у главној селекцији и још двадесетак перформанса у пратећем програму. У главном програму налазе се представе „Прича о чају“ (редитељ Дијана Милошевић, Дах театар, Београд), „Бурлеска о Грку“ (редитељ Ања Суша, Мадленијанум), „Када сам стигао овде“ (Адолф Флорес, Мексико), „Deleted messages“ (Горан Сергеј Присташа/BAD Co, Загреб), „Ан-

тигона“ (Ивана Вујић, БЕЛЕФ), „Девојка која иде у рај“ (Тибор Варсеги, Мађарска), „Певам као да сам птица“ (Ненад Чолић, Плаво позориште), „Седам корака“ (дуо Гемза–Мезеи, Србија/Мађарска), „Body fragments“ (Зигмар Шредер и Лабор театар, Билефелд, Немачка), „Квартет“ (Бронвин Тведл и Квартет ко-оп., Велингтон, Нови Зеланд), „Криминалац“ (Театар Маска, Форли, Италија), „Danza“ (Играчка трупа Dune, Бургас, Бугарска), „Handle with the great care“ (Далија Аћин), „0,1 мг“ (Андраш Урбан и Позориште Костолањи, Суботица), „Човек и књига“ (Ференц Фехер и Finita la Commedia, Мађарска) и „Јеванђеља детињства“ (Јарослав Фрет, ЗАР театар и Институт Гротовски, Вроцлав, Пољска).

Српски уметници на смотри сценографије

Прошле недеље у Прагу, у оквиру 11. прашког квадријенала, отворена је национална изложба и обележен први самостални наступ Србије на овој највећој светској смотри сценографије и позоришне архитектуре. Национални кустос је за тему наступа Србије на квадријеналу одабрао феномен „Театар – политика – град“, инспирисан масовним уличним демонстрацијама (1991, 1996–1997. и 2000. године) које су представљале кулминацију „театрализације града“ и „урбанизације спектакла“. На квадријеналу, који се од 1967. одржава сваке четврте године, учествује преко шездесет земаља, а акредитован је и рекордан број од преко пет хиљада светских позоришних професионалаца.

Деби Дејана Савића у Бечу

Диригент и управник Народног позоришта у Београду Дејан Савић са великим успехом је ових дана дебитовао у једној од најпрестижнијих оперских кућа у Европи, Народној опери у Бечу, где су солисти, хор и оркестар бечке Опере, као и Државни балет, извели Вердијеву „Травијату“.

...И

ТАЧКА

Шта урадити када нешто не ради

Песник М. је, научен сопственим вишедеценијским искуством, схватио да је најбољи начин за проналажење решења неког компликованог проблема – који никако не успева да реши, упркос свом уложеном физичком, интелектуалном и емоционалном напору – да га једноставно остави дођавола, престане њиме да се бави, легне да спава, па ако му решење пред саму зору дође у сан, сине као сунце, значи да је оно одувек постојало у његовој глави и тражило је само мало слободe и одмора да се покаже, а ако му се не покаже ни тада, то значи да оно уопште и не постоји, бар не у његовом уму, па је мудрије препустити га другима, свежијима и амбициознијима, нека они око њега обијају главу.

Статуа натчовека у бронзи

Натчовек је одувек стајао ту, на сред великог Градског парка, чини се да је његова статуа стара колико и сам Б, барем се нико до сада није усудио да устврди супротно, ни пролазници ни новинари, и песнику М. је једино чудно што је натчовек сам још увек жив, што значи или да је он најстарији становник Б, стар више хиљада година, или да је проницљиви вајар из давнина успео да антиципира његов долазак као каквог месије, и да га изваја управо онаквог какав ће се након више миленијума појавити, на велику радост грађана Б.

Милан Степанов

МАТИЦА НА ДЛАЊУ*Хоће ли Русија изручити Миру Марковић?***Још један руски „вето”**

Истражне радње у случају убиства новинара Славка Ђурувије окончане су (после осам година). У специјалном тужилаштву планирају да поднесу кривичне пријаве против припадника ДБ-а који су организовали и учествовали у тајном праћењу новинара, а међу окривљенима ће се наћи и бивша супруга Слободана Милошевића, Мирјана Марковић.

Ова удовица се, осим као инспиратор убистава, помиње и као негдашњи организатор шверца цигаретама, због чега би такође требало да се нађе на суду. Потерница за њом у Србији је на снази још од раније – разлог је оптужница за незаконито додељивање станова. За њеним сином, Марком Милошевићем, такође је расписана потерница. Полиција је утврдила да се мезимац покојног председника Србије и Југославије, осумњичен као вођа дуванске мафије, не налази на пријављеној адреси у Београду (!?). Према процедури, суд одређује притвор осумњиченима и када се утврди да су недоступни правосудним органима издаје наредбу да се за њима трага. Али, какве су реалне шансе да се ови криминалци заиста појаве пред „лицем правде”? Одговор гласи: минималне.

Мира Марковић је још 2003, чим је дошла у Русију, тражила и добила политички азил који је штити од изручења Србији. То што су обе земље чланице Интерпола није битно, јер је ова организација формирана на добровољној

основи, тако да државе уопште нису обавезне да изруче тражене особе.

Србија је већ била у ситуацији да јој нека земља одбије изручење особе са Интерполове потернице. Сећамо се како је Словенија тако заштитила припаднике ОВК.

„Свака држава може да тражи изручење, али онда та држава, у овом случају Русија, разматра тај захтев. Ако у томе има неке политичке позадине, ствари се компликују. Према томе, Србија мора да поднесе захтев, да каже да су поменуте особе веома важне и да онда чека одговор Русије”, каже новинар Дејан Анастасијевић, који се одавно бави овом темом. (Овај новинар је за разлику од свог колеге и пријатеља Славка Ђурувије имао среће, па је недавно избегао атентат).

Занимљиво је да је Русија, која важи за нашег највећег пријатеља, постала нека врста црне рупе за органе гоњења у Србији јер су до сада сви бегунци тамо нашли безбедно уточиште. Пошто ниједна држава не може да прети Русији увођењем санкција или прекидом односа, мале су шансе да Мира Марковић и њен син буду изручени Србији. Ако се томе додају сумње да су њих двоје у Русију побегли с великом количином новца и да имају везе у политичком естаблишменту те земље, онда не треба да чуди што се оглашавају у медијима у којима поручују да се не боје органа гоњења у Србији. Мира и Марко свом народу на овај начин поручују да их је баш брига што су побегли с нашим новцем и да су „тамо далеко” недодирљиви.

Постоји, нажалост, још једно питање: да ли подизање Интерполове потернице за овим лицима значи да власт у Србији заиста жели да они буду приведени, или је то само пуко задовољавање форме.

ТЕКУЋА**ТРАКА****Бушу је доста**

Председник САД Џорџ Буш ускоро ће поставити рок за независност Косова ако у УН не буде договора с Русијом. Буш и председник Русије Владимир Путин састаће се 1. и 2. јула у САД, а ако не буде компромиса о Косову, Буш тврди да ће ускоро бити спреман да изјави: „Сада је доста, Косово је независно”, преноси Ројтерс. Дипломатски извори тврде да САД у четири ока уверавају чланице ЕУ да ће без обзира на њихов став Вашингтон признати независност Косова.

Акција на Церу

Прошле недеље је на планини Цер, код Шапца, организована акција потраге за хашким оптуженицима. Хеликоптер Војске Србије је у више наврата надлетао ову планину у рејону манастира Радовашница и Петковица. Приликом последње посете Карле дел Понте Београду, власти Србије обећале су скоро извођење две акције, које би требало да доведу до пребацивања у Хаг Жупљанина и Хаџића.

Што јужније то тужније

У Прешеву је одржан протест Албанаца са југа Србије са захтевом за припајање југа Србије Косову. Бивши припадници Ослободилачке војске Прешева, Медвеђе и Бујановца затражили су поштовање резултата референдума из 1992, на ком је већина Албанаца са југа Србије тражила припајање Косову. На скупу који је почео уз интонирање химне Албаније није било инцидената.

Савремени Робин Худ

Немачки банкар је осуђен на две године и десет месеци затвора зато што је узимао богатима да би помагао сиромашнима. Овај 45-годишњи банкарски службеник, пореклом из бивше Југославије, са солвентних рачуна је пренео на рачуне људи који нису имали довољно пара укупно око 2,1 милион евра. Он је то чинио током пет година рада на релативно високом месту у локалној штедионици у Тауберфранкену, а лично није имао финансијске користи.

Ватикан укинуо помоћ Амнести интернешенелу

Римокатоличка црква одлучила је да ускрати финансијску помоћ организацији Амнести интернешенел (АИ) која се широм света бори за очување људских права и слобода, саопштено је прошле недеље из Ватикана. Из седишта цркве је стигла штура вест да Католичка црква укида новчану подршку тој организацији зато што подржава прекид трудноће, односно жене које се на тај чин одлуче. „Католичка црква више неће финансирати АИ јер је организација одлучила да подржи абортус”, пише у изјави папиног Већа за правду и мир. Председник реченог већа Ренато Мартино је додао да је мера била „неизбежна последица” недавне одлуке извршног одбора АИ да подржи прекид трудноће оних жена које су биле жртве силовања или уколико трудноћа угрожава њихово здравље. „Хвала богу да не постоји међународно признато право на абортус”, закључио је Мартино, осудивши оне групе које се залажу за право на абортус и настављају пропаганду коју је покојни папа Јован Павле Други назвао култура смрти.

Буш прети Судану

Амерички став о кризи у суданској провинцији Дарфур све оштрије се разликује од мишљења генералног секретара УН и већине чланица Савета безбедности. Таман што је генерални секретар Бан Ки Мун похвалио одлуку званичног Картума да дозволи распоређивање здружене мировне мисије Афричке уније и УН у Дарфуру, Џорџ Буш је запретио новим, оштријим санкцијама Судану.

ОКО**ПЛАНЕТЕ***Поверљиви рапорт Алвара де Сота***Пристрасност САД на Блиском истоку**

„Међународно посредовање у кризи на Блиском истоку ометено је пристрасношћу САД”, оценио је Алваро де Сото у поверљивом рапорту, датом поводом оставке коју је поднео на дужност представника УН у преговарачком квартету, у коме су још и представници Европске уније и Русије. Цео мировни процес УН је „стратешки потчињен политици Вашингтона према проширеном Блиском истоку, укључујући Ирак и Иран”, известио је Сото у документу који има 53 странице и у којем се сугерише да светска организација повуче свог члана из те мисије.

Де Сото нарочито замера Америци форсирање приступа у прилог Израелу, у сукобу с Палестинцима. Каже, како преносе репортери који су имали увид у његов извештај, да је био „под баражном ватром” америчких изасланика – помоћника државног секретара Дејвида Велча и функционера Савета за националну безбедност Елиота Абрамса – да се укључи у изоловање Хамаса (покрета који је прошле године победио на палестинским изборима, а у Сједињеним Америчким Државама важи за терористичку организацију) јер би у супротном Вашингтон „могао да преиспита” свој финансијски удео за рад УН.

Портпарол Стејт департмента Шон Мекормак је изјавио да није прочитао поменути извештај, али да претпоставља да је то само „лично виђење” Де Сота. Генерални секретар УН Бан Ки Мун такође је оценио да се ради о „личном виђењу” и додао да се не слаже с констатацијом свог доскорањег изасланика да је „квартет у споредној улози”, већ да је, напротив, „оснажен” и да се

спрема за састанак с представницима региона 26. и 27. јуна.

Де Сото (64) важи за искусног међународног дипломату. У УН, где је дошао на позив свог земљака Перуанца Хавијера Переса де Куелара, досад је радио 25 година на високим функцијама код следећа три генерална секретара. У блиском источном квартету је био последње две године, а претходно се налазио у мисијама за Кипар, Салвадор, Бурму, западну Сахару.

У опросташном рапорту о ангажману на Блиском истоку, датираним 5. маја, а сада обелодањеном, он жестоко критикује потезе и спољних и локалних актера на том попришћу. Уједињеним нацијама замера, тако, да им је „главни циљ био да одрже добре односе са САД и поправе везе са Израелом”. Пребацује такође Вашингтону, Тел Авиву и ЕУ што су „завели економске санкције Хамасу после његове победе на изборима јер су оне имале пустошне последице по Палестинце” и биле контрапродуктивне по мировни процес.

Сото је, истовремено, оштро критиковао Хамас због тежњи да „разори Израел” као и Тел Авив за политику која „као да подстиче наставак акција милитантних Палестинаца”. „Вашингтон тајмс” пише да му је Де Сото рекао како „није замишљао да ће његов извештај dospети у јавност”, али да нема ништа више да каже јер је „све рекао” у том рапорту, који је у целини прво објавио лондонски „Гардијан”. Уместо Перуанца, за представника УН у блиском источном квартету постављен је британски дипломата Мајкл Вилијамс.

Односи између УН и САД су, иначе, прилично контроверзни. У више наврата су размењене оптужбе за неодговарајуће поступке у међународним кризама. При том је Вашингтону махом замерано наметање сопствених интереса, а светској организацији бирократска неефикасност. Де Сотов извештај сугерише да деликатна веза између палате на Ист Риверу и Беле куће није допринела смиривању на главном и најистрајнијем заједничком ангажману, јер се сукоби на Блиском истоку распламсавају.

Програми Батањског српског кампа 2007

24. јуни – *недеља*, у 19 сати
Концерт и плесачница балканских игара са ансамблом „Право” из Бекешчабе
27. јуни – *среда*, у 19 сати
Концерт фолклорног ансамбла „Ловра” из Ловре уз пратњу оркестра „Дунавски бисери”
29. јуни – *петак*, у 19 сати
Завршно вече „Батањског српског кампа 2007”
Организатори срдачно позивају и очекују све заинтересоване госте
Културни и документациони центар Срба у Мађарској

Дан села у Ловри

30. јуна 2007.
Целодневни програми на обали Дунава
Гост вечери: Гордана Лазаревић,
естрадна певачица из Србије

Концерт ансамбла Вујичић

23. јуни у 20 сати
Országos Széchenyi Könyvtár

Дани позоришта и културе на летњој позорници у Ловри

од 21. до 24. јуна 2007.
у организацији Српског позоришта у Мађарској

21. јуни (*четвртак*) у 20.30 сати
Српско позориште у Мађарској

„Мостови Париза”

мономјузикл о Едит Пјаф
главна улога – Зорица Јурковић
текст и режија – Милошевић & Рус Со.

22. јуни (*петак*) у 19.30 сати

Отварање изложбе сликара Беле Феђа

22. јуни (*петак*) у 20.30 сати
Гостовање бугарског позоришта
Малко Театро Будимпешта

„...Слободњак...”

импровизирана, комична трагедија,
на основу стварних догађаја
Режија: Иштван Ц. Нађ

Играју:
Петер Шерер, Јожеф Тот, Габријела Хаџикостова
Музика: Слободан Вергетић

23. јуни (*субота*) у 20.30 сати
Српско позориште у Мађарској

Музеј естраде

документарни мјузикл
Наступају:

Габријела Хаџикостова, Зорица Јурковић,
Катица Шокац, Даринка Орчик, Раде Сенић, Ратко Краљевић,
Никола Скорић, Тибор Ембер, Божидар Путник,
„Дешчански дукати” и оркестри:

Фестивалски оркестар под руководством
Крунослава Киће Агатића и „Дунавски бисери”
Режија: Милан Рус

24. јуни (*недеља*) у 20.30 сати
Гостовање Београдског драмског позоришта

Ерик Емануел Шмит:

„Оскар и мама Роз”

монодрама
Мама Роз: Весна Чипчић

Приредбу су помогли:

Јавна фондација за етничке и националне мањине,
Самоуправа села Ловре, Бугарска самоуправа села Ловре
и града Српског Ковина
COMP-Press Kft. Будимпешта

Српска православна епархија будимска, Самоуправа Срба у Мађарској, Српска самоуправа у Будимпешти, Културни и документациони центар Срба у Мађарској и Српска самоуправа у Сентандреји
срдачно Вас позивају на свечано

обележавање Видовдана

које ће се одржати 28. јуна 2007. (*четвртак*) у Сентандреји
Програм:

17:00 – **Вечерње у сентандрејској Саборној цркви**

17:30 – **Помен код крста Цара Лазара у Сентандреји**

18:00 – **Отварање изложбе „Икона и слика – Сентандреја 2007”**

Музеј Српске православне епархије будимске
(Сентандреја, улица Патријарха 5)

19:00 – **Концерт мешовитог хора**

Панчевачког српског црквеног друштва

(Диригент: Вера Царина)

Саборна црква у Сентандреји

(Сентандреја, Улица Патријарха 5)

Распоред видовданских свечаности у Будимпешти

28. јуна 2007.

10.00 часова – Света литургија у Храму светог великомученика Георгија

12.30 часова – Полагање венаца уз пригодни програм код спомен-плоче деспота Стефана Лазаревића у Будиму (Országház u. 9.), у организацији Српске самоуправе у Будимпешти, Српске самоуправе Будимград – Будимпешта I. кварт и Удружења „Српски форум”

Веронаучни камп 2007. – Будимпешта

У организацији наше Епархије јубиларни – 15. веронаучни камп биће одржан ове године у Будимпешти, од 22. до 29. јула. Могу се пријавити деца од 6 до 16 година која су активна у Цркви и похађају веронауку. Заједно са свештеницима-вероучитељима и искусним васпитачима, деца ће бити смештена у **Ћачком дому Српске школе** где ће осим смештаја имати и потпуно снабдевање: доручак, ручак и вечеру. У програму, као и ранијих година, поред часова веронауке, црквеног појања биће и ручног рада и осталих душекорисних занимања. У оквиру разоноде предвиђена су и купања у градском базену и излет у Сентандреју и Српски Ковин, где су приређена прва три наша веронаучна кампа. Главна тема овогодишњег кампа је: „*Свети Сава – наш први учитељ*”. Камп се завршава са св. Архијерејском Литургијом и заједничким св. Причешћем и изложбом о прегледу рада наших ранијих кампова.

Молимо све заинтересоване да приликом пријаве доставе и број ђачке легитимације (*diákigazolvány*) и евентуалне повластице које поседују (*bérlet stb.*).

Пријава се врши са уплатом од 10.000 фт и аконтације. Пријавити се можете до **30. јуна** ове године првенствено код својих **парохијских свештеника** или код организатора о. Павла Каплана на тел. 06-24/482-572, 06-30/48-48-778

Слушајте Радио Срб

Једносатним информативним издањем, састављеним од разних говорних прилога, јавља се Радио Срб – интернет радио српске заједнице у Мађарској. Радио Срб своје информативне емисије емитује сваког петка од 17 до 18 часова, а можете их чути и касније, на сајту:

www.szerb.hu

Недељни лист Срба у Мађарској. Адреса: Српске народне новине, 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Телефон: 475-0654. Главни уредник: Милан Степанов, секретар редакције: Милица Вукајловић. Оснивач и издавач: Српски демократски савез. За издавача: Андрија Роцков. Финансира се на основу мањинског за-

кона из државног буџета посредством Државне задужбине за мањине. Суфинансијер: Министарство културе и медија Републике Србије. Лист дистрибуира Мађарска пошта, а претплаћује се код издавача. Име и адресу послати на адресу Szerb Demokratikus Szövetség, 1065 Budapest, Nagymező u. 49 а уплатити поштанском уплатницом или на жиро-рачун број платног промета 11705008-20417439. Претплата на лист је 4000 фт. за целу годину. За иностранство годишње 40 EUR, (10.000 Фт) – Штампа: КОМП-прес Кфт. Одговорни пословођа: Ференц Ибош. – Технички руководиоци: Карољ Сабо. ♦ Српске народне новине на Интернету: Home page: www.snn.hu E-mail: stepanov.milan@gmail.com

HU ISSN 1215-072 x

Фото: Иван Јакшић

Осам Африканки прешло у православље

Осам жена из јужноафричког племена Норт Сото прешло је у православну веру на саборном крштењу у храму Светог Томе у Јоханесбургу, јединој богомољи Српске православне цркве (СПЦ) на тлу афричког континента.

„Први пут у историји СПЦ имали смо прилику да, уз благослов оца Серафима, митрополита Јоханесбурга и Преторије, присуствујемо саборном крштењу осам припадника локалне јужноафричке заједнице”, рекао је јеромонах Пантелејмон Јовановић (34), који је већ пет година старшина СПЦ на југу Африке.

Жене из афричког племена Норт Сото већ више од две године припремају се да постану православне хришћанке, највише учећи о нашој вери од оца Стивена Хејса, секретара Мисије СПЦ, издавача, истраживача и писца. Одлазиле су на бого-

служења у цркву Светог апостола Томе, док су их српски свештеници – јеромонаси из те богомоље више пута посећивали у њиховим домовима, разговарали и учили их истинама православне вере.

Свегој тајни крштења приступиле су: Џојс Рефилве Афане (41), Маргарет Тлу Мфела (36), Мелита Мфела (19), Валенсиа Семениа (13), Нериа Мфела (10), Моја Јохана Мфела (10), Квапале Софије Афане (8) и Кабела Табита Мфела (7).

Историјском догађају за СПЦ присуствовало је и троје чланова мисионарског тима Православног хришћанског мисионарског центра из САД Серафима Карл, Џон Дајамантис и Алекс Гудвин. Осим старешине Пантелејмона, чланови братства у цркви Светог Томе, подигнутој 1978. године, су јеромонах Наум и јерођакон Серафим.

Контрола страних мисионара

Главни тужилац Руске Федерације Јуриј Чајка залаже се за решавање питања везаних за делатност иностраних мисионара на територији Русије.

„Мисионарска делатност, иницирана из иностранства, довела је до раста броја нових религијских покрета. У вези с тим, неопходно је регулисати питања мисионарске делатности на територији РФ”, рекао је Чајка на конференцији посвећеној борби против религијског и поли-

тичког екстремизма. По његовом мишљењу, потребно је водити рачуна о издавању виза странцима који у Русију долазе са циљем да врше пропаганду своје религије. Осим тога, у Русији је неопходно да се, уз учешће традиционалних религија, размотре питања о разради програма припреме кадрова у религијским школским установама, а такође и организовати рад на контроли постојеће забране пропаганде екстремизма у школским установама.

Не признају СПЦ

Охридска архиепископија Српске православне цркве (СПЦ) и исламска Бекташка заједница у Македонији, највероватније неће бити регистроване новим законом као званичне верске заједнице, упркос противљењу Европске уније и САД.

Предлогом закона о верским заједницама није предвиђено формирање „паралелних организација за једну веру”, па ће канонски непризната Македонска православна црква (МПЦ) и Исламска вјерска зајед-

ница бити једине регистроване у овој земљи. Предлог закона још није достављен Собрању. Премијер Македоније Никола Груевски противи се регистрацији Охридске архиепископије СПЦ и Бекташке заједнице, мада се двоуми у вези овог закона због сталних притисака ЕУ и САД, које траже да буду укинута ограничења верских слобода.

Усвајање закона о верским заједницама један је од услова који Македонија мора испунити да би била примљена у НАТО.

Српски филмови на „Златном витезу”

Неколико српских документарних филмова приказано је на 16. Међународном филмском фестивалу „Златни витез”. Филм Банета Милошевића „Косово, погром без краја”, приказан је у оквиру посебног програма „Кинематографи против терора”. Филм је, као документарна хроника, сниман током последњих неколико година и због тога даје једну свеобухватну слику скрнављења, рушења старих српских цркава и манастира, убистава Срба на Косову – светој земљи српској, као и иселавања српског народа са тог подручја. Гледаоци су могли да виде како Албанац ломи крст на куполи цркве и баца га на земљу, како оплакују и сахрањују убијене Србе и како све то незаинтересовано посматрају припадници КФОР-а.

Филм „Уметност дириговања” режисера Драгомира Зупанца је, у ствари, час познатог руског диригента Генедија Дмитрјака који је он одржао на Летњој духовној академији у српском манастиру Студеници. Млади диригенти уче се

како да воде духовни хор. Главни инструмент диригента су руке и ако он довољно добро влада тим инструментом, може чинити чудесне ствари. То је у филму и приказано.

Филм „У потрази за срећом”, режисерке Аните Панић, дотиче се болних проблема усамљених мајки и очева. У филму „Земља живих” Данице Очимовић говори се о томе као се наркомани лече у православном манастиру.

Филм Симе Брдарца „Сунце и бодљикава жица” је прича једне старе Српкиње о њеном животу. Наиме, она је ослепела још у раној младости у концентрационом логору Јасеновац. Усташе су мучиле затворенике приморавалујући их да сатима гледају у сунце или да широко отворене очи држе под jakim пљуском. Тако су и очи хероине овога филма једноставно истекле.

ТВ филм „У почетку бјеше Ријеч”, режисера Бошка Савковића, говори о историји најстарије српске књиге – Мирослављевог Јеванђеља из 12. века.

Глава св. апостола Луке у Москви

Глава светог апостола и јеванђелист Луке, која је похрањена у руском Свето-Пантелејмоновском манастиру на Светој Гори, донесена је у Москву. На московском аеродрому Внуково свете мошти апостола Луке дочекали су председник Фонда Андреја Првозваног Владимир Јакунин, митрополит ташкентски и средњеазијски Владимир и представници московског свештенства. Пред светињом је одслужен молебн. Ово је први пут да глава св. ап. Луке буде доведена у Мос-

кву, преноси званични сајт Московске Патријаршије.

Мошти су са аеродрома пренесене у Храм Христа Спаситеља, где је Његова Светост Патријарх московски и целе Русије Алексеј II одслужио свеноћно бденије.

Глава светог апостола Луке ће у Храму Христа Спаситеља бити до 17. јуна, а верни народ ће свакодневно моћи да прилази моштима над којима ће непрестано од јутра до ноћи бити вршено молебн пјеније.

Орден самозваној „Цркви”

Ниједан македонски министар није присуствовао церемонији у Охриду, на којој је председник Македоније Бранко Црвенковски уручио „Орден Републике Македоније” канонски непризнатој Македонској православној цркви.

Присуство церемонији отказао је и председник Собрања Љубиша Георгиевски.

Македонски председник је у цркви „Света Софија” у Охриду уручио највише државно одликовање Македонској православној цркви, поводом 40. годишњице од објављивања аутокефалности. Македонска православна црква аутокефалност је објавила 1967. године, али јој овај статус не признаје ниједна православна црква у свету.